POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT ZOOLOGICZNY

FRAGMENTA FAUNISTICA

Tom VII Warszawa, 31. XII. 1954 Nr 3

Maciej MROCZKOWSKI

Dermestidae okolic Warszawy *(Coleoptera)*

Dermestidae окрестностей Варшавы *(Coleoptera)*

Dermestidae of the surrounding of Warszawa *(Coleoptera)*

CZĘŚĆ OGÓLNA

Chrząszcze należące do rodziny *Dermestidae* do tej pory nie doczekały się żadnego opracowania faunistycznego, odnoszącego się do okolic Warszawy. Wśród dużej liczby prac entomologicznych dotyczących Polski, wzmianki o występowaniu chrząszczy z rodziny *Dermestidae* pod Warszawą znajdują się jedynie u ŁOMNICKIEGO (1913), TENENBAUMA (1923 i 1931), HORIONA (1951) i w pracach autora (1950, 1951, 1952, 1954a). W sumie wzmianki te wspominają o 9 gatunkach należących do tej rodziny. Jednak 2 z tych 9 gatunków, a mianowicie *Dermestes aurichalceus* KÜST. i *Trogoderma megatomoides* REITT., ze względów dokładniej wymienionych w części szczegółowej, należy skreślić nie tylko z fauny okolic Warszawy, lecz w ogóle z fauny Polski. Tak więc piśmiennictwo entomologiczne wykazało do tej pory dla okolic Warszawy jedynie 7 gatunków. Do tej liczby niniejsze opracowanie dodaje 25 gatunków nowych dla okolic Warszawy, tak, że liczba obecnie znanych spod Warszawy gatunków wynosi 32. Zbliżona jest ona

http://rcin.org.pl

do liczby 35 gatunków znanych z terenu Polski (Mroczkowski, 1954b). Z gatunków występujących w Polsce nie zostały do tej pory stwierdzone pod Warszawą jedynie 3, wszystkie należące do rodzaju *Dermestes* Lin.: *D. carnivorus* Fabr., *D. maculatus* Deg. i *D. peruvianus* Cast. Pierwszy z nich znany jest z terenu Polski jedynie z Sopotu. Jest to gatunek południowo-amerykański, zawleczony i zaklimatyzowany w wielu portach Europy. *D. maculatus* Deg. w zasięgu zwartym występuje w południowej części Polski, poza tym w niektórych większych miastach. Wreszcie trzeci gatunek, *D. peruvianus* Cast., podobnie jak *D. carnivorus* Fabr. jest gatunkiem południowo-amerykańskim, aklimatyzowanym w wielu miastach Europy, a także i w niektórych miastach w Polsce.

Mimo ubóstwa publikowanych wiadomości o *Dermestidae* okolic Warszawy, badania faunistyczne na tym terenie przeprowadzali liczni entomologowie. Przede wszystkim należy wymienić tu Wojciecha Mączyńskiego, który w latach 1884—1910 zgromadził duży zbiór chrząszczy, przechowywany obecnie w Muzeum Górnośląskim w Bytomiu. Osobne opracowanie *Dermestidae* znajdujących się w tym zbiorze zostało złożone przez autora do druku do Polskiego Pisma Entomologicznego (Mroczkowski, 1955), jako kontynuacja opracowania tego zbioru, rozpoczętego przez Smreczyńskiego (1931), Stobieckiego (1939) i Makólskiego (1952). Dane o *Dermestidae* ze zbioru Mączyńskiego, dotyczące okolic Warszawy, włączone zostały i do niniejszego opracowania.

Współcześnie z Mączyńskim, a nawet przed nim (1867—1915), prowadził intensywne badania faunistyczne nad chrząszczami okolic Warszawy Ludwik Hildt. Część wyników swoich badań, dotyczącą podrzędu *Adephaga* oraz rodzin *Hydrophilidae*, *Georyssidae* i *Dryopidae* ogłosił drukiem (Hildt, 1907). Olbrzymi materiał przez niego zgromadzony, dotyczący okolic Warszawy, został niestety, wraz z całym jego zbiorem, spalony podczas działań wojennych w r. 1944.

Wiele cennych materiałów z okolic Warszawy zawierają też zbiory Szymona Tenenbauma, Antoniego Bartoszyńskiego i Stefana Jaczewskiego, gromadzone głównie w okresie międzywojennym i przechowywane w Instytucie Zoologicznym PAN w Warszawie.

W okresie powojennym wiele ciekawych materiałów *Dermestidae* zebrali w okolicach Warszawy następujący pracownicy Instytutu Zoologicznego PAN: mgr R. Bielawski, mgr B. Burakowski, mgr A. Goljan, inż. mgr J. Makólski, mgr B. Pisarski, mgr A. Riedel i autor. Materiały te przechowywane są w wymienionym Instytucie w Warszawie.

Spomiędzy 32 gatunków *Dermestidae*, znajdywanych pod Warszawą, jedynie o 13 można powiedzieć, że wszędzie występują, stanowiąc typowe elementy fauny okolic Warszawy. Są to: *Dermestes frischi* Kug., *D. murinus* Lin., *D. laniarius* Ill., *D. lardarius* Lin., *Attagenus megatoma* (Fabr.), *A. pellio* (Lin.), *Mega-*

http://rcin.org.pl

toma undata (Lin.), *Ctesias serra* (Fabr.), *Trogoderma versicolor* (Creutz.), *Anthrenus scrophulariae* (Lin.), *A. pimpinellae* (Fabr.), *A. museorum* (Lin.) i *A. polonicus* Mrocz. Niektóre z nich jednak, jak np. *Megatoma undata* (Lin.), *Ctesias serra* (Fabr.), czy *Trogoderma versicolor* (Creutz.) są rzadko spotykane. Występowanie postaci dojrzałych większości tych gatunków jest przy tym ograniczone do pewnych miesięcy i pewnych środowisk, co będzie dokładniej omówione niżej.

O niektórych gatunkach *Dermestidae* nie ma żadnych nowszych danych faunistycznych dotyczących okolic Warszawy, toteż występowanie ich na tym obszarze może być kwestionowane i wymaga dalszych badań. Od przeszło 50 lat nie złowiono *Dermestes ater* Deg., *D. olivieri* Lepesme, *Globicornis corticalis* Eichh., *Trogoderma glabrum* (Herbst) i, o ile odrzucić stanowisko z Mińska Mazowieckiego jako nie leżące ściśle w okolicach Warszawy, *Attagenus pantherinus* Ahr. 40 lat upłynęło już od czasu złowienia okazów *Trinodes hirtus* (Fabr.) i *Attagenus punctatus* (Scop.). Występowanie tych 7 gatunków w okolicach Warszawy powinno być potwierdzone przez nowsze dane — autor przypuszcza na podstawie ogólnego charakteru rozmieszczenia tych gatunków, że 5 ostatnich znajdzie to potwierdzenie[1], natomiast wątpi co do 2 pierwszych, tj. *Dermestes ater* Deg. i *D. olivieri* Lepesme.

Występowanie pozostałych 12 gatunków, co prawda stwierdzonych bez żadnej wątpliwości w Warszawie i okolicach, wymaga jednak dalszych badań, poznania dalszych stanowisk. Odnosi się to do: *Dermestes undulatus* Brahm, *D. atomarius* Er., *D. szekessyi* Kal., *D. bicolor* Fabr., *Attagenus schaefferi* (Herbst), *Globicornis marginata* (Payk.), *G. nigripes* (Fabr.), *Anthrenus picturatus makólskii* Mrocz., *A. verbasci* (Lin.), *A. olgae* Kal., *A. flavidus* Sols. i *A. fuscus* Ol.

Postacie dojrzałe większości gatunków *Dermestidae* występują w ograniczonym okresie czasu. Wiąże się to ściśle z ich cyklem rozwojowym. Wyjątek stanowią gatunki z rodzaju *Dermestes* Lin., które dają w ciągu roku kilka pokoleń, toteż mimo iż poszczególne dojrzałe osobniki z reguły nie żyją dłużej niż trzy miesiące, napo-

[1] Już po złożeniu niniejszej pracy do druku przypuszczenie wysunięte przez autora znalazło częściowe potwierdzenie. Mianowicie 7 VI 1954 R. Wojan złowił 1 okaz *Trogoderma glabrum* (Herbst) w Milanówku, a 20 VI 1954 mgr B. Burakowski złowił 1 okaz *Attagenus pantherinus* Ahr. w Powsinie.

http://rcin.org.pl

tyka się je w terenie przez cały okres wegetacyjny, tj. od marca do października.

Pozostałe gatunki *Dermestidae* dają w ciągu roku jedno pokolenie, toteż postacie dojrzałe spotyka się w terenie w ograniczonym okresie czasu, na ogół od kwietnia do lipca. Niektóre jednak gatunki, jak np. *Globicornis marginata* (Payk.), *Anthrenus picturatus makólskii* Mrocz., czy *A. polonicus* Mrocz. zbierane były już w marcu, a *Anthrenus verbasci* (Lin.) i *A. flavidus* Sols. nawet w lutym (w gmachu Instytutu Zoologicznego PAN). W sierpniu łowiono jeszcze *Globicornis nigripes* (Fabr.), *Trogoderma glabrum* (Herbst) i *Anthrenus museorum* (Lin.), a we wrześniu *Attagenus pellio* (Lin.).

Większość gatunków *Dermestidae* zimuje w postaci larwalnej, kryjąc się w ściółce leśnej, pod korą drzew, w gniazdach ptaków, a także przebywając ten okres w domach mieszkalnych i innych budynkach, np. stodołach, stajniach, magazynach itp. Niektóre jednak, jak np. *Anthrenus scrophulariae* (Lin.) czy *A. picturatus makólskii* Mrocz. zimują w postaci dojrzałej, która jednak aż do wiosny nie opuszcza osłonki poczwarkowej, pozostając w niej bez ruchu.

Prócz ograniczenia w czasie, występowanie *Dermestidae* ograniczone jest warunkami środowiska. Niektóre gatunki, głównie takie szkodniki jak np. *Dermestes lardarius* Lin., *Attagenus pellio* (Lin.), *Anthrenus verbasci* (Lin.), *A. olgae* Kal. czy *A. flavidus* Sols. związane są ściśle z człowiekiem i występują przede wszystkim po domach. Inne, jak np. *Dermestes laniarius* Ill. czy *D. szekessyi* Kal., wydają się być związane ze środowiskiem suchym. Łowi się je przede wszystkim na miejscach suchych, piaszczystych, np. na wydmach. Jeszcze inne gatunki, np. *Dermestes murinus* Lin., *Attagenus schaefferi* (Herbst), *Globicornis marginata* (Payk.), *Ctesias serra* (Fabr.), *Trogoderma versicolor* (Creutz.), *Anthrenus museorum* (Lin.) czy *A. polonicus* Mrocz. wydają się być związane ze środowiskiem leśnym, w każdym bądź razie z obecnością drzew. Większość z nich łowiona była w postaci larwalnej w zimie pod korą drzew, z dala od ludzkich osiedli.

Postacie dojrzałe większości gatunków *Dermestidae* odżywiają się pyłkiem kwiatów, przy czym spotyka się je na kwiatach roślin należących do najrozmaitszych grup systematycznych. Wyjątek stanowi rodzaj *Dermestes* Lin.; postacie dojrzałe gatunków nale-

http://rcin.org.pl

żących do tego rodzaju żywią się substancjami pochodzenia zwierzęcego. Większość z nich łowi się na przynętę w postaci padliny.

Larwy *Dermestidae* odżywiają się różnymi odpadkami pochodzenia zwierzęcego. Wyszukują one w terenie trupy zwierząt (kręgowców, stawonogów), przebywają w gniazdach ptaków i ssaków, np. niektóre gatunki z rodzaju *Dermestes* LIN., *Megatoma undata* (LIN.), *Globicornis marginata* (PAYK.), *Ctesias serra* (FABR.) czy *Anthrenus pimpinellae* FABR. Larwy wielu gatunków przebywających w domach czy magazynach wyrządzają poważne szkody niszcząc skóry, futra, włosie, wełnę i inne produkty pochodzenia zwierzęcego. Należy wymienić z nich: *Dermestes lardarius* LIN., *Attagenus megatoma* (FABR.) i *A. pellio* (LIN.). Larwy niektórych gatunków z rodzaju *Anthrenus* GEOFFR. są głównymi szkodnikami zbiorów zoologicznych, a przede wszystkim entomologicznych i ornitologicznych. Należą tu: *A. picturatus makólskii* MROCZ., *A. verbasci* (LIN.), *A. olgae* KAL. i *A. flavidus* SOLS.

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

Dermestes frischi KUG. Warszawa, Praga, Saska Kępa, Gocławek, Czerniaków, Bielany, Wawer, Świder, Jabłonna, Wiśniewo, Natolin, Ożarów. Okazy dorosłe zbierane od kwietnia do września, w ściółce leśnej, na padlinie oraz przypadkowo w innych miejscach.

Dermestes murinus LIN. Praga, Bielany, Wawer, Świder, Śródborów, Dembe Wielkie, Struga, Jabłonna, Żbików, Brwinów. Okazy zbierane od kwietnia do sierpnia, na padlinie oraz przypadkowo.

Dermestes undulatus BRAHM. Praga, Bielany, Brwinów. Okazy zbierane w kwietniu, maju, sierpniu i wrześniu na padlinie i przypadkowo.

Dermestes atomarius ER. Warszawa, Praga, Czerniaków, Bielany, Otwock, Urle, Zegrze, Serock, Pomiechówek. Okazy zbierane od marca do czerwca, w sierpniu i październiku, na padlinie, pod korą drzew oraz przypadkowo w innych miejscach.

Dermestes aurichalceus KÜST. Gatunek ten błędnie wykazany był dla Warszawy przez Łomnickiego (1913). Jest to gatunek występujący w Europie południowej, którego północno-wschodnia granica występowania przebiega przez Francję i Włochy. Na-

http://rcin.org.pl

leży go więc skreślić nie tylko z fauny okolic Warszawy, lecz również z fauny Polski.

Dermestes laniarius Ill. Warszawa, Praga, Bielany, Gocławek, Anin, Żwir, Dembe Wielkie, Struga, Jabłonna, Pomiechówek, Natolin, Grodzisk, Konstancin, Lasy Chojnowskie, Dąbrowa koło Łomianek, Łuże (Puszcza Kampinoska). Okazy zbierane od kwietnia do sierpnia i w październiku, w ściółce leśnej, na padlinie oraz przypadkowo.

Dermestes szekessyi Kal. Wykazany dla okolic Warszawy przez autora (1952) z następujących miejscowości: Gocławek, Wawer, Baniocha, Zegrze, Pomiechówek. Dalsze stanowiska: Otwock, Struga. Okazy zbierane w kwietniu, maju i październiku, w korzeniach *Artemisia vulgaris* Lin. i przypadkowo w innych miejscach.

Dermestes lardarius Lin. Warszawa, Saska Kępa, Sielce, Bielany, Młociny, Anin, Grabina koło Miłosny, Otwock, Struga, Pomiechówek, Ożarów, Milanówek, Pyry, Obory. Okazy zbierane od marca do października, na padlinie, w ściółce leśnej, po domach oraz przypadkowo w innych miejscach. Zimujące pod korą w styczniu.

Dermestes bicolor Fabr. Tenenbaum (1923) podał: „J. Hornziel znalazł go przed laty pod Warszawą". W zbiorze W. Mączyńskiego znajduje się jeden okaz z Warszawy 10 X 1896; dalsze stanowisko zostało wykryte 19 III 1951 w Zegrzu, gdzie autor razem z mgr B. Burakowskim i mgr R. Bielawskim znaleźli 6 okazów w dziupli w gnieździe ptaka i jeden okaz w napływkach na wylewie Narwi.

Dermestes ater Deg. Jedyny okaz tego gatunku z okolic Warszawy znajduje się w zbiorze W. Mączyńskiego: Świder 2 VI 1900.

Dermestes olivieri Lepesme. Jedyny okaz tego gatunku z okolic Warszawy znajduje się w zbiorze W. Mączyńskiego: Świder 10 VII 1901.

Attagenus schaefferi (Herbst). Służewiec, Świder, Jabłonna, Zegrze. Okazy zbierane od maja do lipca na różnych kwiatach.

Attagenus megatoma (Fabr.). Warszawa, Praga, Czerniaków, Służewiec, Saska Kępa, Bielany, Anin, Świder, Otwock, Sulejówek, Dembe Wielkie, Jabłonna, Zegrze, Łomianki, Piastów, Podkowa Leśna, Konstancin. Okazy zbierane w czerwcu i lipcu

http://rcin.org.pl

na różnych kwiatach, w mieszkaniach i przypadkowo w innych miejscach.

Attagenus pellio (Lin.). Warszawa, Saska Kępa, Bielany, Świder, Piastów, Opacz, Żbików, Milanówek, Grodzisk, Morysinek. Okazy zbierane od kwietnia do czerwca i we wrześniu, na różnych kwiatach, w domach i przypadkowo w innych miejscach.

Attagenus pantherinus Ahr. W zbiorze W. Mączyńskiego znajdują się dwa okazy z tego gatunku: Radzymin 22 V 1895 i Świder 2 VI 1900; dalsze dwa okazy znajdują się w zbiorze Sz. Tenenbauma: Mińsk Mazowiecki 17 VI 1923 [1].

Attagenus punctatus (Scop.). Jedyny okaz znajduje się w zbiorze Sz. Tenenbauma: Warszawa 3 VII 1916.

Megatoma undata (Lin.). Warszawa, Praga, Saska Kępa, Żerań, Bielany, Falenica, Świder, Struga, Jabłonna, Łomianki, Zamczysko koło Leszna, Kobyłka, Ożarów, Płochocin, Milanówek, Grodzisk, Morysinek, Pyry. Okazy zbierane w kwietniu, maju i lipcu na kwiatach i przypadkowo. Zimujące larwy zbierane w listopadzie i grudniu pod korą drzew.

Globicornis corticalis Eichh. Od przeszło 50 lat gatunek ten nie był w okolicach Warszawy zbierany. W zbiorze W. Mączyńskiego znajdują się okazy z Natolina 6 VI 1888 i 11 V 1894, Marcelina 19 V 1894, Świdra 10 VII 1901 i Otwocka 15 V 1899.

Globicornis marginata (Payk.). Jabłonna, Zegrze, Palmiry, „Grabowy Grunt" koło Zaborowa, Morysinek. Okazy zbierane od marca do kwietnia, pod korą drzew i przypadkowo w innych miejscach. Zimujące larwy zbierane były pod korą drzew w grudniu i lutym.

Globicornis nigripes (Fabr.). Warszawa—Ogród Botaniczny, Bielany, Młociny, Natolin. Okazy zbierane od maja do sierpnia na rozmaitych kwiatach i przypadkowo.

Ctesias serra (Fabr.). Warszawa—Służewiec, Saska Kępa, Świder, Otwock, Klembów, Zegrze, Jabłonna, Łubiec koło Leszna, Pyry, Piaseczno. Okazy zbierane w czerwcu i lipcu przypadkowo, zimujące larwy pod korą drzew w grudniu i styczniu.

Trogoderma versicolor (Creutz.). Warszawa, Saska Kępa, Bielany, Żwir, Świder, Łomianki, Leszno, Milanówek, Grodzisk, Pyry,

[1] 20 VI 1954 mgr B. Burakowski złowił jeden okaz w Powsinie.

http://rcin.org.pl

Dąbrówka koło Pyr, Chojnów. Okazy zbierane w maju i czerwcu na kwiatach i przypadkowo w innych miejscach.

Trogoderma glabrum (Herbst). Jedyne trzy okazy z okolic Warszawy znajdują się w zbiorze W. Mączyńskiego: Świder 27 VII i 5 VIII 1904 oraz Jabłonna 30 VI 1893[1].

Trogoderma megatomoides Reitt. Gatunek ten podany został dla okolic Warszawy przez Tenenbauma (1931): „Żwir, 5 VI 1922 — 2 okazy", pod nazwą *Entomotrogus megatomoides* (Reitt.). Oba tak oznaczone i etykietowane okazy w zbiorze Sz. Tenenbauma należą w rzeczywistości do gatunku *Trogoderma versicolor* (Creutz.), wobec czego omawiany gatunek należy skreślić z fauny okolic Warszawy. Łomnicki (1913) wykazał ten gatunek, opierając się na Gerhardt'cie (1910), ze Śląska. Ponieważ jednak Gerhardt (1910) podaje tylko jedno stanowisko (Pasków — Śląsk Czeski) nie leżące w Polsce, gatunek ten należy skreślić z fauny Polski, tym bardziej, że w dostępnych zbiorach krajowych brak jest jakiegokolwiek okazu tego gatunku z terenu Polski.

Trinodes hirtus (Fabr.). Gatunek ten (jako odmiana *T. hirtus* ab. *castaneus* Dalla Torre) wykazany został dla okolic Warszawy przez Tenenbauma (1923), bez podania dokładniejszych danych. W zbiorze Sz. Tenenbauma znajdują się dwa okazy z Otwocka 13 V 1914.

Anthrenus scrophulariae (Lin.). Warszawa, Bielany, Saska Kępa, Zacisze, Anin, Żwir, Grabina, Radość, Świder, Otwock, Celestynów, Dembe Wielkie, Klembów, Struga, Płudy, Jabłonna, Pomiechówek, Łomianki, Ożarów, Opacz, Żbików, Tworki, Pruszków, Nowa Wieś, Podkowa Leśna, Brwinów, Milanówek, Grodzisk, Natolin, Konstancin, Żabieniec, Złotokłos. Okazy zbierane od kwietnia do lipca na rozmaitych kwiatach i przygodnie. Larwy spotykane w zimie w mieszkaniach. Warto tu zaznaczyć, iż czerwona barwa łusek na szwie pokryw blednie pod wpływem światła przechodząc przez pomarańczową i żółtą w barwę białą. Okazy zbiecane na początku lata mają z reguły wyblaknięty szew. Tak wyblaknięte okazy opisywane były zupełnie niepotrzebnie jako odrębna odmiana.

Anthrenus pimpinellae Fabr. Warszawa, Bielany, Saska Kępa, Żerań, Anin, Radość, Otwock, Dembe Wielkie, Zegrze, Pomie-

[1] 7 VI 1954 R. Wojan złowił jeden okaz w Milanówku.

http://rcin.org.pl

chówek, Łomianki, Ożarów, Opacz, Żbików, Pruszków, Lasy Młochowskie, Podkowa Leśna, Brwinów, Milanówek, Grodzisk, Natolin, Konstancin, Baniocha. Okazy zbierane od kwietnia do lipca, na rozmaitych kwiatach i przypadkowo w innych miejscach. Larwy zimujące znajdywane były w gniazdach ptaków i pod korą drzew od grudnia do marca.

Anthrenus picturatus makólskii Mroc. Podgatunek ten opisany został na podstawie okazów pochodzących z kilku stanowisk w Śródmieściu Warszawy przez autora (1950); następnie dla Warszawy podał go Horion (1951). Forma typowa występuje w rejonie morza Kaspijskiego. Obecnie znanych jest kilkanaście stanowisk omawianego podgatunku w Warszawie lewobrzeżnej oraz jedno w prawobrzeżnej (Saska Kępa). Ponadto w zbiorze W. Mączyńskiego znajduje się jeden okaz ze Świdra 2 VI 1900. Larwy tego gatunku występują po domach, gdzie żywią się różnymi odpadkami i trupami owadów (np. muchówek). Okazy dojrzałe napotyka się od marca do lipca w mieszkaniach i na rozmaitych kwiatach.

Anthrenus verbasci (Lin.). Gatunek ten licznie występuje w gmachu Instytutu Zoologicznego PAN w Warszawie. Poza tym w zbiorze Sz. Tenenbauma istnieje jeden okaz z etykietką: Skolimów 2 IV 1936. Larwa tego gatunku jest najpoważniejszym szkodnikiem zbiorów zoologicznych, głównie entomologicznych. Postać dojrzała pojawia się w lutym, występuje do maja.

Anthrenus museorum (Lin.). Warszawa, Praga, Saska Kępa, Bielany, Wawer, Świder, Otwock, Dembe Wielkie, Klembów, Struga, Łomianki, Łubiec koło Leszna, Opacz, Piastów, Żbików, Pruszków, Otrębusy, Podkowa Leśna, Brwinów, Milanówek, Grodzisk, Natolin, Zalesie. Okazy zbierane od kwietnia do sierpnia, głównie na rozmaitych kwiatach. Larwy zimujące pod korą drzew w październiku i grudniu.

Anthrenus olgae Kal. Podany dla Warszawy przez autora (1952). Nowych stanowisk brak.

Anthrenus flavidus Sols. Wykazany dla Warszawy przez autora (1954a). Do tej pory znany jedynie z gmachu Instytutu Zoologicznego PAN, gdzie larwy tego gatunku wyrządzają szkody w zbiorach entomologicznych i ornitologicznych. Okazy dojrzałe występują od lutego do maja.

http://rcin.org.pl

Anthrenus fuscus Ol. Warszawa, gmach Instytutu Zoologicznego PAN — po kilka okazów w latach 1948—1951. Ponadto w zbiorze W. Mączyńskiego znajduje się jeden okaz z Wawra 27 VI 1895. Najbliższe okolicom Warszawy stanowisko tego gatunku odkrył 29 VII 1952 mgr B. Burakowski — Stara Warka nad Pilicą, 1 okaz.

Anthrenus polonicus Mrocz. Gatunek opisany przez autora (1951) częściowo na podstawie okazów z okolic Warszawy: Warszawa, Saska Kępa, Bielany, Radość, Otwock, Tworki. Dalsze stanowiska: Praga, Świdry Wielkie, Łomianki, Opacz, Żbików, Brwinów, Milanówek. Okazy zbierane od marca do lipca na rozmaitych kwiatach i w mieszkaniach.

PIŚMIENNICTWO

Gerhardt Julius. 1910. Verzeichnis der Käfer Schlesiens preussischen und österreichischen Anteils, geordnet nach dem Catalogus Coleopterorum Europae vom Jahre 1906. III wyd., Berlin, XVI+431 str.

Hildt Ludwik. 1907. Spis owadów znalezionych pod Warszawą, oraz okolicach w promieniu 40 km. odległych. Pam. Fizjogr., Warszawa, **19**, str. 59 — 80.

Horion Adolf. 1951. Verzeichnis der Käfer Mitteleuropas (Deutschland, Österreich, Tschechoslovakei) mit kurzen faunistischen Angaben. 1. Abteilung: *Caraboidea*, *Palpicornia*, *Staphylinoidea*, *Malacodermata*, *Sternoxia*, *Fossipedes*, *Macrodactylia*, *Brachymera*. Stuttgart, X+266 str.

Łomnicki Marian. 1913. Wykaz chrząszczów czyli tęgopokrywych (*Coleoptera*) ziem polskich. Kosmos, Lwów, **38**, str. 21—164.

Makólski Józef. 1952. Rodzina *Carabidae* w zbiorze Wojciecha Mączyńskiego (*Coleoptera*). Fragm. Faun. Mus. Zool. Pol., Warszawa, **6**, str. 207—241.

Mroczkowski Maciej. 1950. A new species of *Anthrenus* Geoffr. from Poland (*Coleoptera*, *Dermestidae*). Ann. Mus. Zool. Pol., Warszawa, **14**, str. 187—192, t. XVII.

Mroczkowski Maciej. 1951. *Anthrenus* (*Helocerus*) *polonicus* sp. n. from Central and Eastern Europe with a description of a new subgenus of *Anthrenus* Geoffr. Ann. Mus. Zool. Pol., Warszawa, **14**, str. 253—260, 2 rys., t. XXXV.

Mroczkowski Maciej. 1952. Contribution to the knowledge of the *Dermestidae* with description of a new species and a new subspecies (*Coleoptera*). Ann. Mus. Zool. Pol., Warszawa, **15**, str. 25—32, t. IV.

Mroczkowski Maciej. 1954a. Contribution to the knowledge of the *Dermestidae* (*Coleoptera*). *Anthrenus flavidus* Solskij. Ann. Zool., Warszawa, **16**, str. 1—8. 17 rys.

http://rcin.org.pl

Mroczkowski Maciej. 1954b. Skórniki—*Dermestidae*. W opracowaniu zbiorowym „Klucze do oznaczania owadów Polski", XIX, 52, Warszawa 48, str., 81 rys.

Mroczkowski Maciej. 1955. Zbiór chrząszczy Wojciecha Mączyńskiego. *Dermestidae* (*Coleoptera*). Pol. Pismo Ent., Wrocław. (W druku).

Smreczyński Stanisław. 1931. Zbiór ryjkowców ś. p. Wojciecha Mączyńskiego. Spraw. Kom. Fizjogr., Kraków, **65**, str. 1—24.

Stobiecki Stefan. 1939. Chrząszcze (*Coleoptera*) ś. p. Wojciecha Mączyńskiego w zbiorach entomologicznych Śląskiego Muzeum Przyrodniczego w Katowicach. Kózki (*Cerambycidae*). Spraw. Kom. Fizjogr., Kraków, **70**, str. 263—268.

Tenenbaum Szymon. 1923. Przybytki do fauny chrząszczów Polski od roku 1913. Rozpr. i Wiad. z Muz. im. Dzieduszyckich, Lwów, **7—8**, str. 136—186.

Tenenbaum Szymon, 1931. Nowe dla Polski gatunki iodmiany chrząszczy oraz nowe stanowiska gatunków dawniej podawanych. V. Fragm. Faun. Muz. Zool. Pol., Warszawa, **1**, str. 329—359.

РЕЗЮМЕ

В настоящей работе автор дает список видов из семейства *Dermestidae* найденных в окрестностях Варшавы. Список опирается на все доступные польские коллекции относящиеся к этим окрестностям, и на собственные исследования автора.

SUMMARY

In the present paper the author gives a list of species belonging to the family *Dermestidae* from the neighbourhood of Warszawa. The list is based on all available Polish collections referring to this territory and on studies made by the author himself.

http://rcin.org.pl

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa 1954.
Nakład 1420+160. Oddano do składania 14. V. 54 r. — Podpisano do druku 2.XII 54.
Druk ukończono w grudniu 1954 r.
Ark. wyd. 0.63, druk. 075. — Papier III kl. 80 g 70×100. Cena 2.—
Zam. Nr 865/54 — Wrocławska Drukarnia Naukowa. F-5-19221

http://rcin.org.pl